

การศึกษาเรื่อง เจตคติของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยวิธีการล่ำมซัง ศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของสมาชิกในครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยวิธีการล่ำมซัง และศึกษาความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดูแลผู้ป่วยจิตเวชของสมาชิกในครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยวิธีการล่ำมซัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ สมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นผู้ดูแล ผู้ป่วยจิตเวช จากครอบครัวที่ดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยวิธีการล่ำมซัง จำนวน 81 ครอบครัว ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 76 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ (SPSS) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช จำนวน 3 ราย

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 41-60 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้น้อยกว่า 2,000 บาทต่อเดือน มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยจิตเวชโดยเป็นบิดามารดา ให้การดูแลผู้ป่วยจิตเวชด้วยการล่ำมซังอยู่ในช่วงระยะเวลา 1 ปี 1 เดือน-5 ปี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ปลดปล่อยผู้ป่วยจิตเวชแล้ว สมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องโรคทางจิตเวชและอาการของโรคทางจิตเวชอยู่ในระดับสูง มีเจตคติต่อผู้ป่วยจิตเวชและการดูแลด้วยวิธีการล่ำมซังอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดูแลผู้ป่วยจิตเวชอยู่ในระดับปานกลาง

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ก่อนที่ทีมจิตเวชจะเข้าไปเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องโรคทางจิตเวชและวิธีการดูแลที่ถูกวิธี ตามนโยบายการปลดปล่อยผู้ป่วยทางจิตที่ถูกล่ำมซังในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชส่วนใหญ่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช และขาดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดูแลผู้ป่วย โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ จึงให้การดูแลอย่างไม่เหมาะสมด้วยการล่ำมซัง แต่ภายหลังจากที่ทีมจิตเวชได้เข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้เรื่องโรคทางจิตเวชและวิธีการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่ถูกวิธี ทำให้ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยจิตเวช โดยยอมรับว่าผู้ป่วยจิตเวชสามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงตนเองได้ จึงทำให้ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวชเริ่มที่จะดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสมมากขึ้น และมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดูแลด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าในฝ่ายการวางแผน ทีมจิตเวชควรมีการประสานงานกันในทุกระดับ ทุกฝ่าย อันเป็นการปฏิบัติแบบสหวิชาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นการผสมผสานความรู้แบบองค์รวม และควรมุ่งเน้นแผนการปฏิบัติงานที่เป็นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข อีกทั้งสามารถนำแผนการดำเนินงานที่ปฏิบัติได้ผลสำเร็จกับครอบครัวที่ปลดปล่อยผู้ป่วยจิตเวชแล้ว มาปรับใช้ ปฏิบัติกับครอบครัวที่ยังคงล้ามซึ่งผู้ป่วยจิตเวช รวมถึงควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้เข้าถึงครอบครัวและชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน และปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาของครอบครัวและบริบทของชุมชนนั้น ๆ เพื่อผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานที่แก้ไขได้ตรงตามปัญหา ส่วนในฝ่ายการปฏิบัติทีมจิตเวชจะต้องมีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ตลอดจนถึงติดตามผลการดำเนินงานและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำซ้อนที่เป็นปัญหาการล้ามซึ่งซ้ำ และทีมจิตเวชควรมีการเสริมสร้างทักษะการดูแลของครอบครัวอีกด้วย อีกทั้งในบางกรณีที่ยังคงถูกล้ามซึ่ง ทีมจิตเวชจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการพิทักษ์สิทธิแนวรุกด้านจิตเวชชุมชน เพื่อเป็นการปกป้อง ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของบุคคล อันเป็นการลดตราบาปและการเลือกปฏิบัติด้วยการสร้างการตระหนักรู้ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของครอบครัว ชุมชน ให้เกิดการยอมรับผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

The Study of "Family's Attitudes towards the Enchainment of Psychiatric Patients : Case Study at Khon Kaen Province". The purposes of this study were to examine the attitudes of members of families that took care of psychiatric patients using enchainment methods and to determine the knowledge and understanding of psychiatric care methods of the members of families that used enchainment methods in caring for the patients. The tools applied in this study included a questionnaire and an interview form. Sample of the study consisted of members of families that cared for psychiatric patients. Among 81 families that received the questionnaires, 76 sets of filled questionnaires were returned to the researcher, 94 percents. The program used for data analysis was SPSS. The statistics used in this study were percentage, mean, and standard deviation. In-depth interview was conducted with three care-giving members of families with psychiatric patients.

Results of the study showed that most of the samples were females, aged between 21-40 years old. Most of them completed the primary school, worked as farmers, and gained less than 2,000 baht of income per month. Most of them were parents of the psychiatric patients and had resorted on enchainment methods for 1 year and 1 month to 5 years. Most of the samples had already freed the patients. Family members who cared for the psychiatric patients had knowledge and understanding of psychiatric illness and symptoms at a high level. Their attitudes towards caring for psychiatric patients by enchainment methods were at a moderate level. Their knowledge and understanding of psychiatric caring method was also found to be in a moderate level.

Results of the interview indicated that before the psychiatric team came to enhance their knowledge and understanding of psychiatric illness and correct caring methods in according to the policy to free the psychiatric patients who were tied or detained in Khon Kaen area, most of the caregivers' attitudes towards the patients were not good. Most of them also lacked knowledge and understanding of psychiatric care

methods, especially following the doctors' instructions. Therefore, they inappropriately cared for the patients by tying or detaining them. However, after the psychiatric team played a role in enhancing caregivers' knowledge and understanding of psychiatric illness and correct caring methods, most of the caregivers had a better attitude towards the patients. They admitted that the patients were able to develop and adjust themselves. As a result, the caregivers began to take care of the patients more appropriately and gained more knowledge and understanding of psychiatric care in different aspects.

For recommendations of this study, the planning authority of the psychiatric team should promote mechanisms for multi-dimension coordination to ensure that all levels and divisions work together to achieve a coordinated and integrated work plan. In addition, the work plan should emphasize prevention, not correction. The implementation plan that was successful with the families that had freed the patients should also be applied to those still restricted the patients' enchainment. Moreover, the work plan should focus on equally access families and communities and adapted to fit the situation of each family and community to ensure work achievement. For implementation division, the psychiatric team has to work gradually and earnestly. It is also important to conduct a regular following-up and evaluation to avoid the problem of repeated enchainment. The psychiatric team should also enhance the families' caring skills. In the cases where patients are still tied or locked up, the psychiatric team needs to play a role in proactively protecting the patients' rights. This can be achieved by building the awareness and changing the attitudes of families and communities to ensure that the patients will become more accepted and live in the society happily.